

Tuuliwatti Oy

SIMO-II-VIROLAHTI, TUULIVOIMALA-ALUEIDEN YMPÄRISTÖSELVITYKSET

VIROLAHTI

Oravakorven-Vaahterikon tuulivoimapuistohanke

-P16440

30.9.2011

30.9.2011

SISÄLLYSLUETTELO

1	Johdanto.....	1
2	Menetelmät.....	2
3	Inventointialue	2
4	Inventointikohteet.....	4
4.1	Voimalanpaikat	4
4.1.1	Voimalanpaikka 1	4
4.1.2	Voimalanpaikka 2	4
4.1.3	Voimalanpaikka 3	4
4.1.4	Voimalanpaikka 4	4
4.1.5	Voimalanpaikka 5	4
4.1.6	Voimalanpaikka 6	4
4.2	Muut havaintokohteet	6
4.2.1	[Kohde 1] Hallinsuo, tervahauta (ehdotus: kiinteä muinaisjäännös)	6
4.2.2	[kohde 2] Hallinsuo 2 (muu kohde) rajamerkki.....	8
5	Yhteenveto muinaisjäännösten osalta	9
6	Lähteet	10

TUULIWATTI OY SIMO-II-VIROLAHTI, TUULIVOIMALA-ALUEIDEN YMPÄRISTÖSELVITYKSET

1 Johdanto

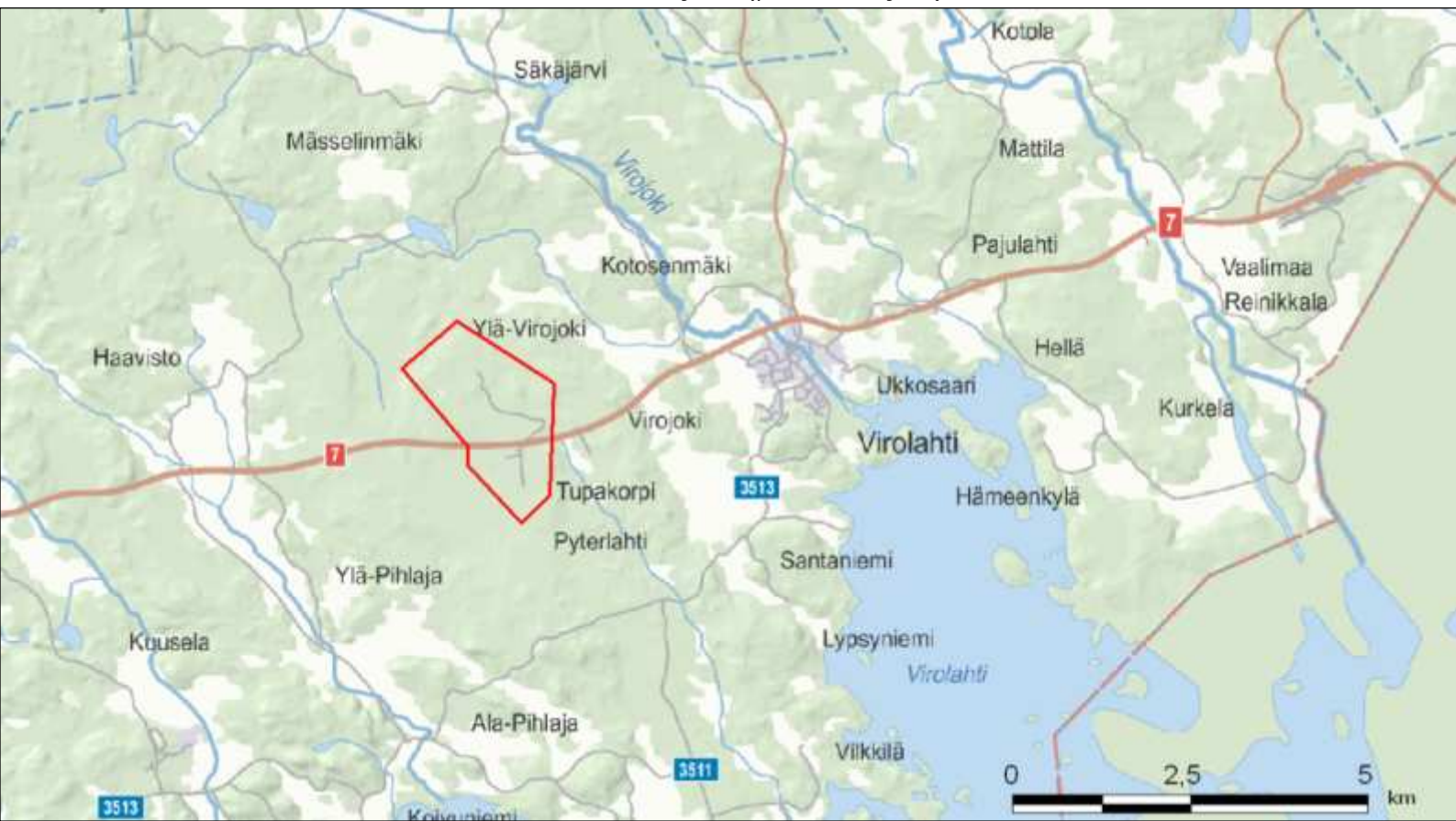
TuuliWatti Oy suunnittelee tuulivoimapuistoa Virolahdelle, Oravakorven ja Vaahterikon alueille, josta matkaa Virojoelle on noin 3-4 km ja Haminaan noin 23 km. Suunnitelmana on kuuden tuulivoimalaitoksen muodostama tuulivoimapuisto. Hanke kattaa tuulivoimalaitokset perustuksineen, niitä yhdistävät maakaapelit, ilmajohtot sekä tiestön. Sähkönsiirto toteutetaan maakaapelilla Virolahden sähköasemalle valtatie 7:n tai metsäautoteiden varsia pitkin.

Muinaisjäännösinventointi tehtiin osana Virolahden Oravakorven-Vaahterikon tuulipuistohankkeen ympäristöselvitystä. Inventoinnin tarkoitus oli selvittää alueen tulevan maankäytön vaikutus muinaismuistoihin. Entuudestaan alueen läheisyydestä tunnetaan muinaisjäännöskohde Kasettelevakangas [muinaisjäännösrekisterinumero 1000011051]. Kasettelevakangas nimellä tunnettu kivikautinen asuinpaikka sijaitsee noin 800 metriä tarkastelualueen pohjoispuolella.

Muinaisjäännöselvityksen tarkoitus oli paikantaa hankealueen esihistoriallisen ja historiallisen ajan muinaisjäännökset. Maastotyöt tehtiin tilaajan toimittamien tuulipuiston suunnitelmien mukaisilla tuulivoimaloiden rakennuspaikoilla sekä tarpeelliseksi katsotuilla alueilla niiden ympäristössä. Alueelta yritettiin paikantaa aiemmin tuntemattomia muinaisjäännöksiä ennen muuta maaperäkartan perusteella hiekkaiseksi merkityiltä alueilta. Maastotöihin käytettiin kaksi työpäivää.

Muinaisjäännösinventoinnin on laatinut FM arkeologi Kalle Luoto FCG Finnish Consulting Group Oy:stä. Muinaisjäännöselvityksen maastotyöt tehtiin 15.9. – 16.9.2011.

Kuva 1. Hankealueen sijainti (punainen rajaus)

2 Menetelmät

Inventoinnin tavoitteena oli löytää ja dokumentoida ennestään tuntemattomia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Työn apuna käytettiin historiallisia karttoja, joiden perusteella pyrittiin paikantamaan historiallisen ajan muinaisjäännöskohteita. Esihistoriallisia muinaisjäännöksiä etsittiin maastosta erityisesti topografisesti otollisilta alueilta.

Ennen maastokäyntiä suunnitellun kaava-alueen ominaispiirteisiin, historiallisiin karttoihin ja maaperään tutustuttiin kartta- ja ilmakuvatarkastelun¹ avulla. Ilmakuvien ja karttamateriaalin avulla etsittiin alueita, joilla sijaitsisi todennäköisimmin muinaisjäännöskohteita. Näin voitiin tehdä maastossa tarkemmin tutkittavien kohteiden, mahdollisten arvokohteiden esivalinta.

Maastotyöt keskittyvät suunnittelualueella sijaitseville voimalanpaikoille, voijohtoreiteille, tunnetuille muinaisjäännöskohteille sekä maaston topografian kannalta olennaisiin kohteisiin. Maastotöiden yhteydessä kohteet paikannettiin GPS-laitteen sekä peruskartan tietojen perusteella. Havaituista kohteista tehtiin kirjallisia muistiinpanoja ja niistä otettiin digitaalisia kuvatallenteita. Inventoinnin kenttätyömenetelmiin kuuluivat koekuopitus ja muinaisjäännösten näkyvien rakenteiden visuaalinen havainnointi. Lapionpistot ja koekuopat kaivettiin paikkoihin, jotka valittiin topografian perusteella intuitiivisesti. Kaivutyö tehtiin lapiolla ja lastalla puhtaaseen pohjamaahan asti. Koekuopat peitettiin kaivamisen jälkeen. Pintapoimintaa ei tehty, koska alueella ei ollut sille soveliaita alueita.

Maastoinventoinnin yhteydessä tarkistettiin systemaattisesti suunniteltujen voimaloiden sijoitusalueiden lähiympäristö, huoltotiestön alueet sekä tarkistettiin ennalta valitut mahdolliset arvokohdealueet. Lisäksi luotiin yleiskatsaus koko kaava-alueelle. Erityistä huomiota maastokäynnillä kiinnitettiin suunniteltujen tuulivoimaloiden sijaintipaikkoihin. Lisäksi tarkasteltiin hiekkamaa-alueita tutkimusalueen itä- ja kaakkoisosasissa, jonne kaivettiin kymmenkunta 30 cm x 30 cm kokoista koekuoppaa mahdollisen kivikautisen asutuksen paikantamiseksi.

Tutkimuksen kenttätyövaiheessa tehdyt havainnot paikannettiin GPS-laitteella. Tutkimuksen koordinaatistona käytettiin KKJ 3 (2003) koordinaattijärjestelmää. Vanhojen tai poikkeavien koordinaattien muunnokseen käytettiin MapInfo 8.5 tietokoneohjelmaa, jolla myös kaivauskertomuksen kartat laadittiin. Kohteet paikannettiin GPS-laitteen (tarkkuus noin +/- 5 m), mittanauhojen ja bussolin avulla. Havaintopisteiden sijainti merkittiin peruskarttaotteeseen (MK 1:20 000).

3 Inventointialue

Inventoinnin maastotyöt keskittyivät Virolahdelle nykyisen valtatie 7:n pohjois- ja eteläpuolelle. Tien eteläpuolella sijaitsee Vaahterikon alue, jossa on teollisuusrakennuksia ja hiekkakuoppia. Valtatie 7:n pohjoispuolisella Oravakorven alueella sijaitsee mm. ampumarata ja kaatopaikka. Alueen maasto on vaihtelevaa: alueella on suota, kalliota sekä hiekkakangasta.

Hallinsuon kaakkoispuolella on hiekkakangas, joka vaikutti etukäteen lupavimmalta alueelta. Terrassin päälle tehtiin koekuoppia, mutta ne olivat löydöttömiä.

¹ www.karttapaikka.fi;

Kuva 1. Aluetta kuvaava karttaote Kalmbergin kartaston kartasta R VI : List 4 (vuodelta 1855). YVA alue on 1850-luvulla ollut lähinnä suota tai metsää. Kartan lähde: Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto, <http://urn.fi/URN:NBN:fi:juv-2007835>

Kuva 2. Ote pitäjänkartasta 1800-luvun jälkipuoliskolta. Alueelle ei ole merkitty asutusta tai teitä. Kartan lähde: Digitaaliarkisto: <http://digi.narc.fi/digi/view.ka?kuid=6273720> (kartta: Virolahti 3042 10)

4 Inventointikohteet

4.1 Voimalanpaikat

4.1.1 Voimalanpaikka 1

Alueella on muokattu maaperää voimakkaasti. Alueella on lohkotuista kivistä tehty rakenne, jota on mahdollisesti käytetty kuorma-autojen lastaamisessa. Nykyisin aluetta käytetään tai on käytetty kaatopaikkana. Alueella oli mm. kasa lasipulloja. Lasipuollot näyttivät pikaisesti tarkasteltuna olevan pantittomia tuontipulloja.

4.1.2 Voimalanpaikka 2

Voimalan suunnittelupaikka sijaitsee kosteassa ojitetussa metsässä. Suunnittelupaikalle johtava tie on rakennettu hiekkaharjanteen päälle.

4.1.3 Voimalanpaikka 3

Suunniteltu voimalanpaikka sijaitsee kosteassa metsässä.

4.1.4 Voimalanpaikka 4

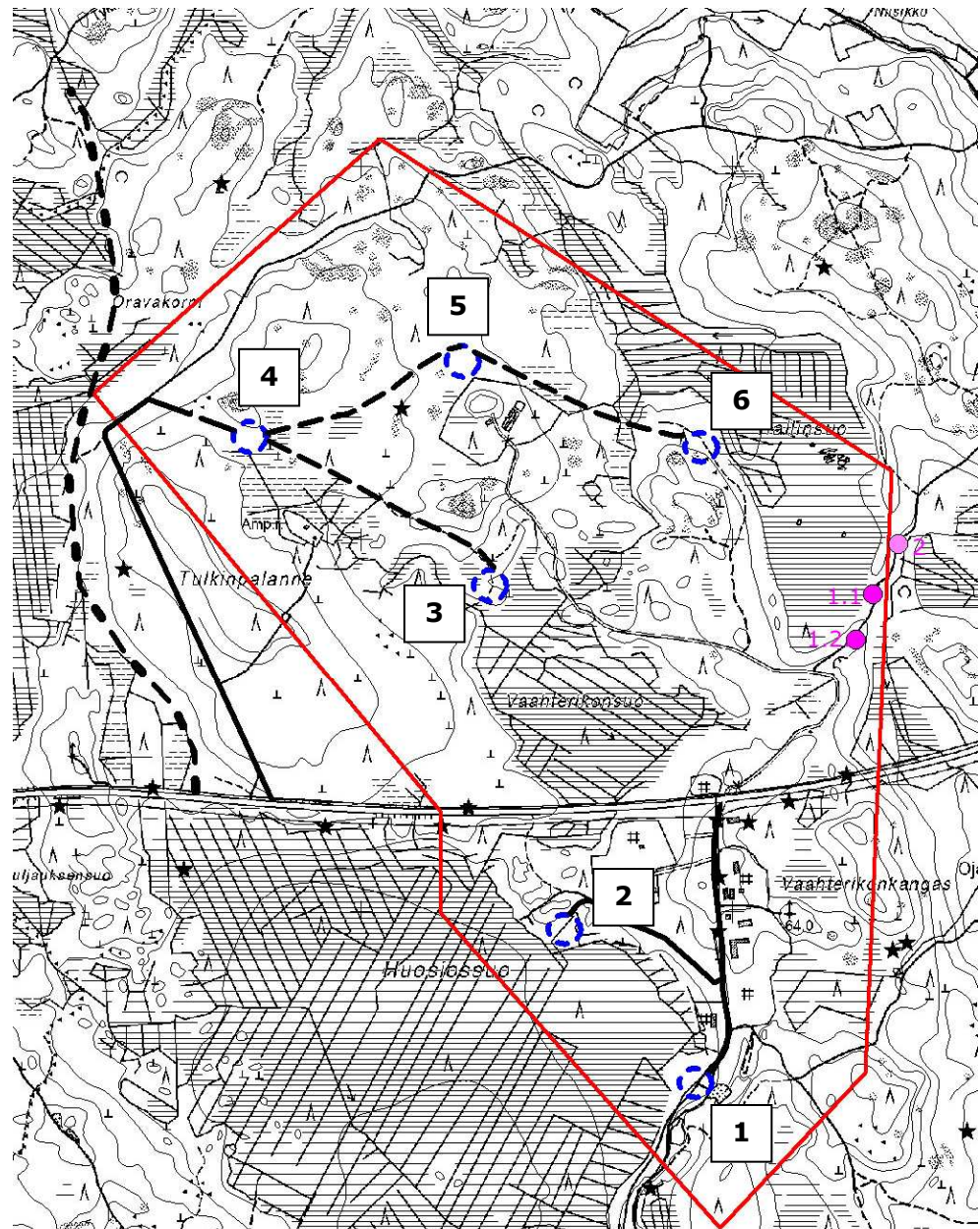
Suunnittelualueella kasvoi metsää, jossa havaittiin avokallioita ja jonkin verran irtokiviä. Suunnitellun voimalanpaikan itäpuolella avautui hakkuuaukea, jonka notkelmiin ja ajouriin oli paikoittain kertynyt runsaasti vettä.

4.1.5 Voimalanpaikka 5

Hakkuuaukea, jolla kasvoi nuorta metsää. Havaintojen tekeminen alueella oli hankalaa. Alueen maaperä on epätodennäköistä muinasjäännöksiä esiintymiselle (soista metsää).

4.1.6 Voimalanpaikka 6

Kallioinen itään viettävä rinne, jossa ei tehty havaintoa muinasjäännöksestä.

Selite: mahdollinen muinaisjäänös: ● muu kohde: ●
1.1. = tervahauta; 1.2. = kellari; 2 = rajamerkki. Mittakaava 1: 20 000.

Kartta 2. Karttapiirros voimalanpaikoista ja huoltoreiteistä. MK 1: 20 000.

4.2 Muut havaintokohteet

Kohdenumerointi viittaa kartan 2.

4.2.1 [Kohde 1] Hallinsuo, tervahauta (ehdotus: kiinteä muinaisjäännös)

Nimi:	Hallinsuo	Kunta:	Virolahti
Laji (ehdotus):	kiinteä muinaisjäännös		
Muinaisj.tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat	Tyypin tarkenne:	tervahaudat
Rauhoitusluokka (ehdotus):	2	Lukumäärä:	2
Ajoitus:	historiallinen		
Koordinaatit (YKJ) :	P: 6718 671 I: 3535 560 (tervahaudan sijainti) P: 6718 549 I: 3535 515 (kellarin tai asumuksen sijainti)		

Rakenne sijaitsee hiekkamaassa hallinsuon kaakkoislaitaa kulkevan metsäautotien länsipuolella. Rakenne on kahden suon välillä sijaitsevalle hiekkaharjanteen loivasti luoteeseen viettävään rinteeseen.

Kyseessä on kaksiosainen noin 7 metriä pitkä ja 5 metriä pitkä suorakaiteen muotoinen kaksiosainen hiekkamaahan kaivettu rakenne, jota ympäröi parimetriä leveät ja noin 30-40 cm korkeat ympäröiväsvallit. Syvemmällä kuopalla on syvyyttä noin 1 metri. Kohdetta ympäröi muutamia kymmeniä vuosia vanha puusto.

Painauman keskelle kaivettiin koekuoppa, josta paljastui runsaasti hiiliä sekä nokista maata. Tämän perusteella rakenne on mahdollisesti terva- tai hiilihaudata. Rakenteeseen saattaa liittyä läheinen kellarin tai asumuksen jäännös.

Mahdollisesta tervahaudasta noin 130 lounaaseen sijaitsee noin 5 m x 3 m kokoinen soikeahko kuoppa, johon liittyy tien suuntaan oleva suuaukko ja noin metrin levyiset ympäröiväsvallit.

Mahdollisesta kellarista noin 50 metriä lounaaseen sijaitsee hiekanottoalue, joka kattaa laajalti maastoa Vaahterinonsuon ja Hallinsuon välisellä alueella. Tällä alueella mahdolliset sijainneet rakenteet ovat todennäköisesti tuhoutuneet maankäytön seurauksena.

Kuva 3. Tervahauta sijaitsee kuvan keskellä näkyvän kuusiparin kohdalla. Rakenteeseen kuuluu kaksi kuoppaa, joita erottaa matala valli. Kuvattu 16.9.2011.

4.2.2 [kohde 2] Hallinsuo 2 (muu kohde) rajamerkki

Nimi:	Hallinsuo 2	Kunta:	Virolahti
Laji:	muu kohde		
Muinaisj.tyyppi:	rajamerkit	Tyypin tarkenne:	tervahaudat
Rauhoitusluokka (ehdotus):	-	Lukumäärä:	1
Ajoitus:	historiallinen		
Koordinaatit (YKJ) :	P: 6718 805 I: 3535 628 (rajamerkin sijainti)		

Paikalla on noin 10 cm paksu graniittikivilaaka, josta maanpinnalla on näkyvissä noin 40 cm. Kivi on tuettu pystyasentoon noin päänkokoisilla kivillä. Kohteen kautta kulkee nykyisin kiinteistöjen raja.

Tulkinta: Kiinteistöjen rajojen pyykit eivät pääsääntöisesti ole muinaisjäänöksiä.

Kuva 4. Rajamerkki sijaitsee tien kaakkoispuolella.

5 Yhteenveto muinaisjäännösten osalta

Tarkastetulta tuulivoimapuiston alueelta ei tunnettu muinaisjäännöskohteita. Muinaisjäännösinventoinnin tuloksena tarkastetulla alueella havaittiin yksi uusi mahdollinen muinaisjäännöskohde, Hallinsuon tervahauta, johon liittyy mahdollinen kellarin jäännös. Rakenteet sijaitsevat YVA-tarkastelussa tarkastettavan alueen reunalla, sen itäosassa, eikä niihin kohdistu välittömiä vaikutuksia.

FCG Finnish Consulting Group Oy

Hyväksynyt:

Saara-Kaisa Konttori
Projektipäällikkö

Laatinut:

Kalle Luoto
FM. arkeologi

6 Lähteet

Laulumaa Vesa 2010: VALTATIE 7 VIROLAHTI. Linjausvaihtoehtojen arkeologinen inventointi. Karppakankaan muinaisjäännösalueen kohdalla. Museoviraston arkeologian osaston topografisessa arkistossa.

Vuoristo, Katja: Hamina – Virolahti 2009. Valtatien 7 tielinjan inventointi välillä Hamina – Vaalimaa 15.–19.6.2009. Museoviraston arkeologian osaston topografisessa arkistossa.

Digitaaliset lähteet:

Digitaaliarkisto: <http://digi.narc.fi/digi/> 26.9.2011

Museovirasto, muinaisjäännösrekisteri: <http://kulttuuriymparisto.nba.fi/> 27.9.2011